

Ársyfirlit 2017 Almannavarnadeild



Frá vettvangsferð við Sólheimajökul í júlí 2017.

Almannavarnastig

Á árinu var okkrum sinnum lýst yfir almannavarnastigi. Hættustigi var lýst yfir vegna óveðurs á sunnanverðu og suðvestanverðu landinu í lok febrúar. Óvissustigi var lýst yfir á Suðurlandi og Austurlandi vegna úrkomu og vatnavaxta í september en mikið tjón varð á ræktarlandi, vegum og brýr löskuðust. Óvissustigi var lýst yfir vegna hlaups í Múlakvísl í ágúst og í nóvember var lýst óvissustigi vegna jarðhræringa í Örfæfajökli og var því haldið út árið. Þann 24. nóvember var lýst yfir óvissustigi vegna snjóflóðahættu bæði á norðanverðum Vestfjörðum og á Austurlandi en það var afturkallað daginn eftir.

Nokkuð var um jarðskjálftahrinur á árinu bæði úti fyrir Norðurlandi, við Grindavík og á Suðurlandi en ekki var lýst yfir almannavarnastigi vegna þeirra.

Rútuslys

Nokkur alvarleg slys urðu á árinu þar sem erlendir ferðamenn áttu hlut að máli. Mjög alvarlegt rútuslys varð í Eldhrauni nálægt Kirkjubæjarklaustri þann 27. desember þar sem tveir létust og margir slösuðust alvarlega. Einnig varð rútuslys á sunnanverðu Snæfellsnesi 19. nóvember þar sem nokkrir slösuðust og á Möðrudalsöræfum þann 22. nóvember þegar rúta lenti í árekstri við snjóruðningstæki. Einnig hafa ferðamenn lent í alvarlegum slysum á þjóðvegum landsins. Þá varð áresktur margra bíla á sunnanverðri Holtavörðuheidi þann 23. nóvember.

Virkjun samhæfingarstöðvar á árinu 2017

Á árinu 2017 var samhæfingarstöðin virkjuð 27 sinnum. Hún var virkjuð 16 sinnum vegna aðgerða og 11 sinnum vegna æfinga.

Tegund	Óvissustig	Hættustig	Neyðarstig	Æfing
Flug	2	2	3	3
Sjór				
Veður	1	1		
Umferðarslys (hópslys)			4	1
Eldgos/jarðhræringar	2			3
Annað	1			4

Samhæfingarstöðin var virkjuð sjö sinnum vegna flugatvika og þrisvar vegna flugslysaæfinga en flugslysaæfingar voru haldnar í Vestmannaeyjum, á Akureyri og á Ísafirði. Hér eru ekki talin atvik þar sem viðbragðskerfi var ræst innan héraðs vegna lítilla flugvéla en slík atvik voru allmörg á árinu, einkum á höfuðborgarsvæðinu og á Suðurnesjum. Engar aðgerðir voru á árinu vegna atvika á sjó. Samhæfingarstöðin var virkjuð fjórum sinnum á neyðarstigi vegna hópslysa í umferðinni og einu sinni tók stöðin þátt í æfingu á slíkum atburði.

Samhæfingarstöðin var virkjuð einu sinni vegna umfangsmikillar leitar að týndri manneskju. Þá tók stöðin þátt í fjórum æfingum af öðru tagi en að framan greinir og var ein þeirra umfangsmikil samevrópsk æfing stjórnstöðva almannavarna EDREX.

Viðbragðsáætlanir

Fjöldi nýrra viðbragðsáætlana voru gefnar út á árinu og aðrar uppfærðar (sjá lista)

Bráðabrigðarýmingaráætlun var unnin fyrir Öræfajökul í framhaldi af aukinni virkni í jöklinum og hún kynnt fyrir heimamönnum á íbúafundum. Þá voru haldnir sérstakir fundir með aðilum sem reka ferðarþjónustu á svæðinu.

Yfirlit yfir vinnu við viðbragðsáætlanir árið 2017		
Austurland	Hópslysaáætlun	Í vinnslu
	Viðbragðsáætlun fyrir Norrænu og önnur farþegaskip við austurströndina	Uppfærsla í vinnslu
	Viðbragðsáætlun fyrir hópslys á Austurlandi	Uppfærsla í vinnslu
Norðurland eystra	Flugslysaáætlun Akureyrar	Uppfærsla lokið
	Flugslysaáætlun Húsavíkur	Uppfærsla í vinnslu
	Flugslysaáætlun Þórshöfn	Uppfærsla lokið
	Jarðskjálftaáætlun Eyjafjörður	Í vinnslu
Norðurland vestra	Viðbragðsáætlun fyrir Sauðárkróksflugvöll	Í vinnslu

Suðurland	Viðbragðsáætlun fyrir Herjólf og önnur farþegaskip við suðurströndina (með Vestmannaeyjum)	Í vinnslu
	Viðbragðsáætlun fyrir Hornafjarðaflugvöll	Uppfærslu lokið
	Viðbragðsáætlun vegna eldgoss í Heklu	Lokið
	Viðbragðsáætlun vegna hópslyss á Suðurlandi	Lokið
	Viðbragðsáætlun vegna eldgoss í Öræfajökli	Í vinnslu
Höfuðborgarsvæðið	Flugslysaáætlun fyrir Reykjavíkflugvöll	Lokið
Vesturland	Hópslysaáætlun Vesturland	Lokið
	Gróðureldar Skorradal	Lokið
Vestfirðir	Flugslysaáætlun Ísafjarðarflugvallar	Lokið
	Flugslysaáætlun Bíldudals	Í vinnslu/uppfærsla
Vestmannaeyjar	Flugslysaáætlun Vestmannaeyjaflugvöllur	Uppfærslu lokið
	Viðbragðsáætlun fyrir Herjólf og önnur farþegaskip við suðurströndina (með Suðurlandi)	Í vinnslu
	Viðbragðsáætlun vegna eldgoss í Vestmannaeyjum	Lokið
Allt landið	Sniðmát af viðbragðsáætlun heilbrigðisstofnana	Lokið
	Viðbragðsáætlun fyrir hafnir og skip	Lokið
	Viðbragðsáætlun vegna sóttvarna á flugvöllum, Keflavík, Reykjavík, Akureyri og Egilsstaðir	Lokið

Erlent samstarf.

EES samningurinn gerir almannavörnum á Íslandi kleift að taka þátt í almannavarnasamstarfi Evrópu, EU Civil Protection Mechanism. Í gegnum það kerfi geta viðbragðsaðilar almannavarna sótt þjálfun, æfingar, vinnufundi og ýmsa fræðslu um almannavarnir.

Íslenska alþjóðabjörgunarsveitin tók þátt í æfingu í Danmörku á vegum

Exchange of Experts verkefni sem er á vegum Evrópusambandsins.

EDREX 2017 Almannavarnadeildin tók þátt í samevrópskri stjórnstöðvaræfingu í mars og tók þátt í undirbúningi og skipulagningu æfingarinnar.

NORDRED. Almannavarnadeildin tekur þátt í norrænu samstarfi, sem byggðir á norrænum björgunarsamningi Norðurlandanna og er fundað í NORDRED vinnuhópnum tvisvar á ári.

NEFRA 2017 Northern European Forum for Risk Assessment hélt árlega málstofu í byrjun október í Stokkhólmi. Tveir starfsmenn almannavarnadeildar sóttu málstofuna og fluttu erindi um þau verkefni sem unnin eru í framhaldi af áhættugreiningu á Íslandi, þ.e. gerð viðbragðsáætlana og innleiðingu þeirra.

CBSS-PA Frá miðju ári 2016 og fram á mitt ár 2017 fór Ísland með formennsku í Eystrasaltsráðinu (Council of Baltic Sea States). Almannavarnadeild ríkislögreglustjóra fór með formennsku í málaflokknum sem heitir „Policy Area Secure“. Tekið var við keflinu á fundi í Gdansk í Póllandi í júní

2016 og Svíum afhent forystan á fundi forstöðumanna almannastofnana aðildarríkjanna sem haldinn var í Keflavík í maí 2017. Á þeim fundi var samþykkt ný sameiginleg stefna aðildarríkjanna í almannavarnamálum.

Fjöldi	Samstarfsaðilar	Land
2	NordRed fundur	Noregur /Finland
2	NORDRESS	Holland/Skotland
3	EDREX 2017 æfing	Belgía
2	Fundir í almannavarnasamstarfi Evrópu	Brussel
2	NEFRA málstofa	Svíþjóð
3	Eystrasaltsráðið	Pólland/Svíþjóð

Rannsóknarverkefni

Almannavarnadeildin vinnur í nokkrum rannsóknarverkefnum. Á árinu var einnig unnið að nokkrum umsóknum um frekari rannsóknarverkefni bæði til Rannís og Evrópusambandsins.

NORDRESS (Nordic Centre of Excellence on Resilience and Societal Security)

Áfram var unnið að verkefnum tengdum almannavörnum í NORDRESS verkefninu og tók fulltrúi AVD þátt í tveimur ráðstefnum á vegum verkefnisins þar sem kynntar voru rannsóknir sem NORDRESS vinnur að. Annars vegar var það EDUCEN ráðstefna í Dordrecht í Hollandi þar sem fjallað var um menningu og áhættuminnkandi aðgerðir og hins vegar ECCA 2017 í Glasgow í Skotlandi þar sem fjallað var um aðlögun samfélagsins að loftslagsbreytingum.

USCORE2 Rannsóknarverkefnið byggir á samstarfi og rýni sveitarfélaga í Portúgal, Bretlandi og Ítalíu á áhættuminnkandi aðgerðum og er fulltrúi almannavarnadeildarinnar ráðgjafi í verkefninu.

Heildarhættumat vegna eldgosa á Íslandi.

GOSVÁ. Greining á ýmsum þáttum eldgosa. Þriðji áfangi verkefnisins sem felur í sér rannsókn á áhættu vegna jökulhlaupa, gjóskuflóða og fleira.